

Geachte,

Ten behoeve van het commissiedebat Leefstijlpreventie op 8 december a.s., vraagt de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie u de volgende overwegingen op te nemen in uw inbreng.

Samenvatting

In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om een gezonde generatie in 2040 te realiseren met een focus op de jeugd. Gezonde voeding is hierin een cruciale factor, die onze aandacht verdient. Vrijwel alle Nederlanders (93%) willen dat gezond eten en drinken meer gestimuleerd wordt bij kinderen. Wij vragen de Kamer om onze kinderen te gunnen op te groeien in een omgeving waar de *gezonde* voedselkeuze de *makkelijke* keuze is. Onze huidige voedselomgeving is ongezond. Daarom is het, zeker voor kinderen en jongeren, moeilijk om voor gezond voedsel te kiezen. We kunnen een gezonde voedselkeuze mogelijk maken door de volgende veranderingen te realiseren:

- Gezonde voeding moet goedkoper worden dan ongezonde voeding;
- Ons bewerkt voedsel moet minder zout, suiker en verzadigd vet bevatten;
- In omgevingen waar veel kinderen komen, moet gezonde voeding de norm worden;
- Marketing voor ongezonde voeding gericht op kinderen wordt verboden.

Waarom is ongezonde voeding een urgent overheidsprobleem?

Ongezonde voeding is, na roken, de belangrijkste vermijdbare oorzaak van sterfte en verloren gezonde levensjaren. Jaarlijks betreuren wij 13.000 dodelijke slachtoffers als gevolg van ongezonde voeding. Ongezonde voeding verhoogt het risico op (chronische) ziektes, zoals hart- en vaatziekten, diabetes type 2, nieraandoeningen en spijsverteringsziekten. Ons huidig voedselpatroon wordt daarom wel eens een sluipmoordenaar genoemd. Waarom eten en drinken we dan niet gezonder?

In onze huidige maatschappelijke opvatting gaan we er onterecht vanuit dat er een eerlijke en weloverwogen keuze is voor gezonde of ongezonde voeding. Maar in het dagelijks leven worden we continu en overal verleid tot ongezond eten en drinken en met name kinderen zijn daar extra gevoelig voor:

- In vrijwel elke winkelstraat of supermarkt wordt veel meer ongezond dan gezond voedsel aangeboden en verkocht. Fastfoodketens, snackpunten en ijsjeszaken bepalen het straatbeeld.
- Voor ongezonde voeding wordt aanzienlijk meer reclame gemaakt. Reclamemakers en hun opdrachtgevers hebben op deze manier ongezonde voeding tot norm verheven. Het reclamebeeld zou meer aan moeten sluiten bij een voedingspatroon waarmee een kind gezond kan opgroeien.
- Gezonde voeding is vaak duurder dan ongezonde voeding; met de huidige inflatie raakt dit kwetsbare gezinnen en hun kinderen nog eens extra.
- In onze bewerkte voeding zit onnodig veel suiker, zout en ongezond vet waardoor onze dagelijkse inname van deze stoffen veel te hoog is.

De overheid moet de volksgezondheid beschermen

Artikel 22 van de Grondwet stelt dat de overheid maatregelen moet nemen ter bevordering van de volksgezondheid. Het ongezonde voedselaanbod, de ongezonde trends in ons consumptiepatroon en het groeiende risico op (chronische) ziekten vormen een serieuze bedreiging voor de volksgezondheid. De overheid moet dat erkennen en verantwoordelijkheid nemen door wet- en regelgeving in te voeren voor het te laat is. Wij stellen de volgende maatregelen voor:

1. Maak gezonde voeding goedkoper dan ongezonde

Het kabinet wil de BTW op groente en fruit naar 0% terug brengen, maar gaat eerst onderzoeken welke producten precies vallen onder groente en fruit. Wij pleiten voor een tussenstap: haal de BTW weg van alle onbewerkte groente en fruit op basis van de indeling van de Schijf van Vijf. Wij verzoeken u daarom de staatssecretaris te vragen:

- Kan de staatssecretaris, vooruitlopend op de BTW-afschaffing op alle groente en fruit per januari 2024, de BTW voor onbewerkte groente en fruit z.s.m. maar uiterlijk medio 2023 op 0% zetten?
- Kan de staatssecretaris laten onderzoeken hoe de BTW op al ons eten en drinken passend in de Schijf van Vijf, zo snel mogelijk naar 0% kan worden teruggebracht?

2. Voer snel de slimme suikertaks in

Wij willen een snelle invoering van een 'slimme suikertaks': een trapsgewijze belasting op suikerhoudende dranken. Fabrikanten worden meer belast naarmate zij meer suiker in hun frisdranken stoppen. Andere landen bewijzen dat het werkt! Frisdrankproducenten voegden minder suiker toe in de helft van alle frisdranken. Vooral jongeren - grootverbruikers van gesuikerde drankjes - hebben hier baat bij. Wij verzoeken u daarom de staatssecretaris te vragen:

- Kan de staatssecretaris aangeven of en wanneer een getrapte suikertaks op suikerhoudende dranken kan worden ingevoerd?

3. Verbeter de voedselkwaliteit

In de Nationale Aanpak Productverbetering (NAPV) zijn vier basisvoorwaarden niet opgenomen: (1) een ambitieuze hoofddoelstelling op de inname van zout, suiker en verzadigd vet, (2) ambitieuze jaarlijkse reductiedoelen op minder zout, suiker en verzadigd vet, (3) jaarlijkse onafhankelijke monitoring en (4) bindende afspraken voor voedingsmiddelenbedrijven. Dit zorgt voor afkalvend vertrouwen in het nieuwe systeem. Wij verzoeken u daarom de staatssecretaris te vragen:

- Hoe en wanneer gaat de staatssecretaris bindende afspraken maken met de industrie die in het coalitieakkoord worden genoemd en momenteel worden onderzocht in de juridische verkenning?
- Welke maatregelen wil de staatssecretaris nog meer nemen ten aanzien van bovenstaande basisvoorwaarden om te zorgen dat dit NAPV tot serieuze verbeteringen leidt en op welke termijn?

4. Gezonde voeding wordt de norm in scholen en supermarkten

Juist in omgevingen waar veel kinderen komen, zoals scholen, is een gezond voedingsaanbod belangrijk. Ook in supermarkten, waar 70% van ons eten vandaan komt, voert bij de verkoop, de promotie voor en het assortiment aan ongezonde voeding de boventoon. Wij verzoeken u daarom de staatssecretaris te vragen:

- Is de staatssecretaris bereid afspraken te maken met alle supermarkten over een jaarlijkse toename van het verkooptaandeel gezonde voeding (conform Schijf van Vijf) ten opzichte van ongezonde voeding en hierover ook jaarlijks per supermarkt transparant te rapporteren?
- Wil de staatssecretaris alles op alles zetten in samenwerking met OCW om ervoor te zorgen dat alle door de overheid gefinancierde schoolontbijten of schoollunches voldoen aan de Schijf van Vijf?

5. Stop de marketing van ongezonde voeding voor kinderen

De marketing van voedingsmiddelen speelt een cruciale rol in de aankoop en consumptie van voedsel; maar liefst 97% van de voedselmarketing gericht op kinderen promoot de verkoop van ongezond voedsel. Omdat reclame via social media in principe gericht is op kinderen ouder dan 13 jaar die een account mogen aanmaken valt dit buiten de huidige Reclamecode en worden kinderen via deze kanalen nog veelvuldig blootgesteld aan ongezonde voedselmarketing. We verzoeken u daarom de staatssecretaris het volgende te vragen:

- Vindt de staatssecretaris ook dat het nu tijd is te komen met een wetsvoorstel waarin onze kinderen tot 18 jaar beschermd worden tegen alle vormen van marketing van ongezonde producten (vallend buiten de schijf van vijf) om gezond voor kinderen de nieuwe norm te laten zijn?

Wij zijn de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie

De Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie wordt gevormd door Nierstichting, Maag Lever Darm Stichting, Hartstichting, Diabetes Fonds in samenwerking met UNICEF, JOGG en de Gemeente Amsterdam en zet zich in voor een gezonde voedselomgeving in het kader van

Amersfoort, 21 november 2022

Gezonde Generatie, een landelijk programma van 24 gezondheidsfondsen die ervoor willen zorgen dat de Nederlandse jeugd de gezondste is in 2040.

Diena Halbertsma
Voorzitter Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie

Mede ondertekend door:

AJN Jeugdartsen Nederland	Raquel Abrahams Vicevoorzitter
Alliantie Voeding in de Zorg	Menrike Menkveld-Beukers Directeur
Beroepsvereniging Gewichtsconsulanten Nederland	A. Van Arkel Voorzitter
Consumentenbond	Olof King Directeur Belangenbehartiging
Diëtisten Coöperatie Nederland (DCN)	Willy Gilbert-Peek Voorzitter
Foodwatch	Nicole van Gemert Directeur
Gemeente Wageningen	Maud Hulshof Wethouder Voedsel
GroentenFruit Huis	Janine Luten Algemeen directeur
Huisarts	Tamara de Weijer Dokter Tamara Leefstijl BV
KWF Kankerbestrijding	Carla van Gils Directeur
Leiden University	Andrea W.M. Evers Professor of Health Psychology, Scientific Director
Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC)	Hanno Pijl Endocrinoloog, Hoogleraar diabetologie
Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU)	Dr. Bertine E. Lahuis Voorzitter
Nederlandse Hypertensie vereniging (NHV)	Liffert Vogt Secretaris
Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD)	Bianca Rootsaert Directeur

Amersfoort, 21 november 2022

Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde - Expertisegroep voeding	Koen Joosten Kinderarts
Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde - Sectie kindernefrologie	Michiel Schreuder Kinderarts-kidnernefroloog
Patiëntenfederatie Nederland	Dianda Veldman Directeur-bestuurder
TAPP Coalitie	Jeroom Remmers Directeur
The Netherlands Association for the Study of Obesity (NASO)	Wilrike Pasman Bestuurslid NASO
TNO - Gezond Leven & Werk	Peter van Dijken Directeur
OLVG	Felix Kreier Kinderarts
Universiteit Maastricht	Jessica Gubbels Associate Professor, afdeling Gezondheidsbevordering
Vrije Universiteit Amsterdam	Prof. dr. Jaap Seidell
Voedingscentrum	Gerda Feunekes Directeur
Voedingsjungle	Michelle van Roost Oprichter Voedingsjungle